

Asia: VN/21836/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Lausuntopyyntö

2. Strategian lähtökohdat

Kaivosteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035.

Kaivosteollisuus ry:lle luonnon monimuotoisuuden vaaliminen on yksi tärkeimmistä toiminnassa huomioon otettavista kokonaisuuksista. Vuonna 2017 julkaistut kaivosvastuujärjestelmän toimintaperiaatteet sisältävät luonnon monimuotoisuuden hallinnan ja kaivosyhtiöt arvioivat ja kehittävät toimintaansa kaivosvastuujärjestelmän mukaan vuosittain tapahtuvien itsearviointien ja joka kolmas vuosi tapahtuvien ulkoisten arviointien avulla.

Strategian lähtökohdissa on tunnistettu laajalti luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen syitä eri luontotyypeissä. Yhtenä on tunnistettu kalkkikallioihin erikoistuneet lajit. Kaivosteollisuus ry huomauttaa, että vastikään voimaan tullessa luonnonsuojelulain kokonaisuudistuksessa kalkkikalliot oltiin alun perin sisällyttämässä suoraan lain nojalla suojeltavien luontotyyppien listaukseen, mutta valmistelun edetessä kalkkikalliot siirrettiin erillisellä päätöksellä suojeltavien luontotyyppien listaukseen.

Strategian lähtökohdissa on myös hyvin tuotu esille luontokadon ja ilmastonmuutoksen kietoutuminen toisiinsa. Ilmastonmuutos uhkaa Suomessa erityisesti tunturiluonnon monimuotoisuutta. Lausunnolla vastikään olleessa kansallisessa ilmasto- ja energiastrategiassa on tuotu selvästi esiin Suomen tavoitteet koskien ilmastonmuutosta. Strategialla toteutetaan kansallista hiilineutraaliustavoitetta, jonka vaatima energiasiirtymä edellyttää runsasta metallisten raaka-aineiden saatavuutta. Kansallisen energijärjestö IEA:n mukaan tiettyjen metallien tarve moninkertaistuu, kun pyrimme kohti Pariisin ilmastopimuksen mukaista tavoitetta. Suomessa kaivosteollisuus tuottaa useita esimerkiksi tuuli- ja aurinkovoimaloiden tarvitsemia metallisia raaka-

aineita. Lisäksi Suomella on merkittävä potentiaali tarjota raaka-aineita akkuklusterin tarpeisiin. Esimerkiksi Sotkamossa sijaitseva teollisuusintegraatti jalostaa omasta kaivoksesta saadusta raaka-aineesta edelleen akkukemikaaleja, joita se toimittaa eri autonvalmistajien sähköautojen valmistusprosessiin.

3.1 ja 3.2 Päätaavoite ja tarkemmat tavoitteet

Strategian päätaavoite luontokadon pysäyttämistä vuoteen 2030 ja luonnon monimuotoisuuden elpymisestä on haastava, mutta samaan aikaan välttämätön. Kaivosteollisuus ry tukee päätaavoitetta.

3.3 Luonnon tilan tavoitteet

Kappaleessa 3.3.3. mainitaan seuraavaa: ”Eliöstöltään arvokkaat kallioalueet (erityisesti kalkki- ja serpentiinikalliot) tulee huomioida kattavasti myös maa-ainesten otossa, kaivostoiminnassa ja kaavoituksessa.” Edellisessä kohdassa mainittiin jo vasta voimaan tullut uusi luonnonsuojelulaki ja kalkkikallioiden asema siinä. Serpentiinikalliot, -kivikot ja -soraikot on sisällytetty suoraan lain nojalla suojeltaviin luontotyyppihin. Toisin sanoen kyseiset luontotyypit tullaan ottamaan huomioon mahdollisessa uudessa kaivostoiminnassa jatkossa luonnonsuojelulain nojalla. Kaivosteollisuus ry muistuttaa, että kaivosalueita Suomen pinta-alasta on alle 0,2 %.

3.4 Suojelu ja ennallistaminen

Tavoitteena on nostaa suojeltujen alueiden osuus 30 %:iin, joista kolmasosa on tiukasti suojeltua vuoteen 2030 mennessä. Kaivosteollisuus suhtautuu tavoitteeseen varauksella ja huomauttaa, että tällä hetkellä suojelualueet kohdistuvat ennen kaikkea pohjoiseen Suomeen, kuten strategiassakin on todettu. Kaivosteollisuus ry:n näkemyksen mukaan strategian päätaavoite voidaan saavuttaa myös vapaaehtoisten suojeluohjelmien sekä -toimien avulla. Esimerkiksi kaivosyhtiöt ovat perustaneet yksityisiä suojelualueita kompensaatina toiminnan alle jääville alueille.

Strategiassa mainitaan seuraavaa: ”Kallioiden osalta keskeinen tiukan suojelun kehittämiskohde on uhanalaisten kalliolajien esiintymien keskittymien suojelu sekä kalkki- ja serpentiinikallioiden suojeluosuuden merkittävä kasvattaminen. Tärkeää on paitsi louhimattomien kalkki- ja serpentiinikallioiden myös käytöstä poistettujen vanhojen kalkkilouhosten ja serpentiinivaikutteisten louhosten mahdollisimman kattava suojelu.”

Edellä jo mainitun luonnonsuojelulain uudistuksen yhteydessä käsiteltiin kalkki- ja serpentiinikallioiden suojelun tarvetta. Lakivalmistelun aikaan kalkkikalliot poistettiin suoraan lain nojalla suojeltavien luontotyyppien listauksesta, mutta serpentiinikalliot, -kivikot ja -soraikot jäivät suoraan suojeltavien luontotyyppien listaukseen. Jälkimmäisenä mainitusta luontotyyppistä haasteellisen tekee se, että luontotyypin tunnistaminen on asiantuntijoidenkin mukaan erittäin haastavaa. Lakivalmistelun aikana Kaivosteollisuus ry tiedusteli useaan otteeseen luontotyypin tunnistamisen peruseriaatteita, niitä koskaan saamatta. Lisäksi lakivalmistelun aikana kysyttiin useaan otteeseen tietoa lain nojalla suoraan suojeltavan luontotyypin esiintymistä ja tietoa niiden sijainnista. Tätä tietoa ei koskaan saatu. Kaivosteollisuus ry pitää erikoisena sitä, että lain nojalla tuotiin suoraan suojeltavaksi luontotyyppi, jonka määrittäminen koetaan erittäin haasteelliseksi, eikä ole olemassa tietoa siitä, missä tai kuinka isoja alueita kyseinen luontotyyppi kattaa.

Kaivosteollisuus ry muistuttaa, että kotimainen kalkkikivituotanto on elintärkeää vesihuollolle, jätevesien puhdistamiselle, savukaasupuhdistukselle sekä

laajasti teolliselle tuotannolle. Lisäksi toteamme, että luonnonsuojelulain uudistamisen valmistelun aikana Kaivosteollisuus ry tuki lakimuutosta, mikä kieltää malminetsinnän harjoittamisen luonnon- ja kansallispuistoissa.

3.5 Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

Kappaleessa 3.5.1 mainitaan seuraavaa: ”Muita tärkeitä luonnonvarojen käyttöön liittyviä uhanalaisuuden syitä ovat vesirakentaminen ja kaivannaistoiminta sekä erityisesti luontotyyppien osalta pellonraivaus.” Kaivosteollisuus ry muistuttaa edelleen, että kaivosalueita Suomen pinta-alasta on alle 0,2 %.

Kappaleessa 3.5.5 tuodaan esiin, että julkisen hallinnon on tärkeää taata riittävät osallistumismahdollisuudet luonnon monimuotoisuutta koskevaan päätöksentekoon, suunnitteluun ja toimeenpanoon. Strategian mukaan yhteistyötä esimerkiksi alueiden käytössä tulee tiivistää hallinnon ja luonnon monimuotoisuuteen suoraan vaikuttavien toimijoiden, kuten maanomistajien ja elinkeinoelämän, kanssa. Kaivosteollisuus ry pitää tätä erittäin hyvänä.

Kaivosteollisuus ry on samaa mieltä myös siitä, että kattava ja laajasti yhteiskunnan hyödynnettävissä oleva seurantatieto luonnon tilasta ja sen pitkäaikaisesta kehityksestä on edellytys sille, että voidaan suunnitella ja toteuttaa vaikuttavia, luonnon monimuotoisuutta kohentavia toimia.

3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

-

3.7 Suomi maailmalla

-

Muita huomioita luonnoksesta

-

Suomela Pekka

Kaivosteollisuus ry